

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberti Tvrneri Viri Doctissimi Professoris In Academia
Ingolstadiensi Orationvm. Volvmen ...**

Turner, Robert

Coloniae Agrippinae, 1625

2. De S. Catharina, ad Episcopum Aichstadianum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69519](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69519)

ROBERTI TVRNERI
 ORATIO II. DE D. VIRG. ET
 Martyre Catharina, coram Reuerendissimo
 & Illustrissimo Principe Martino à Schaum-
 berg Episcopo Eystadiano, habita Ey-
 stadij, 25. Nouembris, an-
 no 1587.

CVM omnes, qui Christi luce sunt è cælo perfusi,
 putent de grauissimis, sanctissimisq; rebus, non
 nisi à grauissimis sanctissimisq; viris dici oportere:
 & sit hodie dicendum vel studiosis de patrona ad gratiam,
 vel Christianis de martyre ad exemplum, vel nobis necessario ad
 consuetudinem, vel coram Illustrissimo & Clementissimo Domino
 nostro decenter ad gratitudinem: in iis me video angustiis, ut si dicam
 de sancta non sanctus, vir pollutus labiis: si taceam, ubi tam multa
 impellunt ut dicam, ingratus merito censerì possèm. Quid fecero,
 pollutus non volo, ingratus non debeo videri, id est, nec dicere
 nec tacere volo aut debeo: ut si velim me exoluere nexu,
 hinc pollutus, inde ingratus, media mihi ineunda sit nec dicendi
 nec tacendi ratio. Hæc ratio non sane difficilis. Nam quasdam
 Catharinæ laudes pauculas è plurimis ita delibabo, ut videar
 de S. Christi virgine tacuisse potius, quam dixisse: & in iis
 pauculis eum si seruabo modum, ut doceam, quod in Sancta fuit
 illustre ad laudem, id nobis esse illustre ad imitationem,
 hic certe modus sine modo, & vobis meam rationem, & D.
 Catharinæ meam voluntatem facile probabit. Quæcunque igitur
 vel non tangentur in hac oratione, vel minus ornate, quam pro
 rei dignitate tangentur, erit vestræ prudentiæ, sic cogitatione
 non subsequi, sed antecapere: ut

*Extenua-
tio.*

quam

ORAT. II. DE S. CATH. MART. 7

quam sit mihi in re ad explicationem grauis obex, tam sit in cogitatione vestra, ad excusationem facilis receptus. Ita fiet, vt tetigisse mihi sit tacuisse, & tetigisse apud tam prudentes sit dixisse; & tetigisse sine modo sit modus, qui D. Catharinæ gratum, & huic concioni piuum me oratorem facile probauerit. Incipio tacere verbo. Vos cogitatione incipite, mihi ad veniam, vobis ad exemplum dicere.

Quid ergo de nostra Catharina tacebo primum? Urbem Alexandriam, in qua nata, Costum Regem, à quo nata, alias non dotes cum quibus nata? hæc etiam si talia sint, vt si dicantur & obscuris splendorem, & virtutum indigis, vmbra alicuius lucem præferant, tamen in hac nostra virgine, artis est, ea potius tacere, quam dicere: cum quantum hæ vmbra aliis, tantum his vmbri Catharinæ viuæ lucis adferat, & affundat. Fuit gloriosum, esse ciuem Alexandria; gloriosius cæli: fuit magnum, esse Regis filiam, maius Dei: fuit summum, quod habuit natura, ingenio & fortunæ bonis floruisse supra summos, altius tamen fuit, virtutum ac gratiarum donis ita excelluisse, vt cum cælum, gratia, Deus in Catharina plena frôte tanquam soles luceant, has Alexandria Regis fortunæ nubeculas, obscure tanquam, gratiæ medio sole extantes potius quam nitentes tangere solummodo & sicco quasi pede transire velim & debeam.

Infantia illius, antequam poterat loqui, loquebatur gratiam, siue cælum sæpe inspiceret, siue puppas semper despiceret. Ferunt enim, nutricem illius nunquam obiecisse puppam, rationem communem vagietis atatulæ, vel pacandæ, vel excitandæ, quin sancta virgo contempta puppa, & oculo intento in cælum, ostenderit suæ infantia petendam non ex pupparum mugis, sed ex cæli stellis consolationem. In semine videmus frugem, & laudamus Deum: in hoc virtutis initio, quid videmus Deum, & laudamus Catharinam?

*Infantia
D. Catha-
rine.*

8 ROBERTI TURNERI

loquebatur infans sine lingua, mentem sibi fore non in rebus istius mundi fluxis, stabilibusque tanquam puppis & nugis; sed in Deo coeloque perpetuo defixam. Adolescens fortè ætas adolefcebat ad voluptates. Ad voluptates? voluptates illi cruces. Ad ludos tamen: ad ludos? ludi illi ludi & iocus. At ad nitorem muliebrem? nitor illi sordes & macula. Ad quid ergo? Adolescens quidem ætas erat, sed adolescens sine Adamo, adolescens cum virtute, adolescens ad Christum: Christus illi voluptas, ludus, nitor, omnia. Si tota vita Catharinæ, non fuisset plena mysteriorum, vel miraculorum. id tamen hanc vitam nobilitasset, posuissetque in diuinitatis aliquo gradu, quod adolefcēs, quod Regina, quod apud Principes, quod in delicijs, quod in diuitijs eam consecuta erat vel charitatem vt vellet, vel doctrinam vt posset id quicquid erat in eloquentia politum, atque in Philosophia neruofum, id totum & lingua exequare, & superare gratia. Quid hic primum ordiar? quid vltimum substituam? Diabolus omnem artem, Maxentius omnem auctoritatem, populus omnem furorem exercebat, vt vel Christum ex hominum mentibus, & memorijs euelleret. At Catharina Christiana, contra artem, virgo contra auctoritatem, martyr contra furorem, ita pugnat, vt artem gratia, auctoritatem præsentia, furorem patientia facile refutaret: Quicquid hic dico, infra rem est: vos hic velim cogitatione anteuertetis, fuisse ingentes spiritus in femina: exiisse Reginam ex solio, & exiisse in populum & exiisse ad obiurgandum Maxentium, quo nihil vidit aut terra immanius, aut infernus tetrius. At exijt fortasse sine fructu? quomodo sine fructu? Maxentius qui flamma, ferro, vngula, alijsque tormentis exquisitissimis sæuiebat in Christianos sustinuit aliquandiu impetum, & quod ante tempus dabat furori, id iam seposuit Catharinæ audiendæ & corruppendæ. Et quemadmodum Maxen-

*Adole-
scentia.*

*Mundum
contem-
psit eiusq;
minas.*

ORAT. II. DE S. CATH. MART. 9

tius, hic seipsum vicit immanitate quod auderet Catharinam aggredi: sic Catharina seipsam vicit pietate, quod poterat Maxentium vincere, Atque ut videatis (Aud) victoriam e cœlo; vicit tyrannum virgo octo-
decim annorum, vicit, vicit omni vi & via, siue minas, siue illecebras, siue oratores adhiberet. Carcerem proposuit; quàm nihili fecit tormentum: quàm contempsit? At in oratoribus & philosophis efficies? aliqua ut apud Oratricem & Philosopham. Verum Christus vnus ita præfulsit virginis menti, ut quicquid erat Oratorum & Philosophorum in Imperio, voce nostræ Catharinæ tanquam ense cæderet. Non potuit aut Philosophia suo neruo, aut eloquentia suo flore, aut vlla doctrina firmamento vlllo tantum efficere, ut Catharina, non probârit plus in vno Christo, quàm in reliquis omnibus rebus esse momenti ad gloriam, Nam Christianæ religionis vim, virtutem, constantiam, nitorem, miracula, postquam explicarat virgo sancta, ita Philosophis & impressit, & instillauit Christum, ut vi victi exclamarent omnes, Stetimus veritati casuri, cadimus resurrecturi Christo. Est fulgor & fulgur in tuo Catharina verbo, perecellis non vincis tantum inuictissima. Quanta hæc victoria? vincuntur plurimi ab vna, à Regina Oratores, à submississima, tumidissimi, Platone, Socrate, Aristotele pleni, ab ea quæ Christo vno nitebatur, solido quidem, vno tamen, sed vno, qui ut habet omnia, sic omnia per Catharinam & potuit, & præstitit. Hunc igitur tuum, *Diuinæ*
Catharina, triumphum, quo aduersarios non tam *Philo-*
viciisti, quàm vindicasti, nulla vnquam ætas confi- *sophiæ*
ciet: quin quò plus habet ætas vetustatis, eò hæc tua *vis per-*
virtus diuina plus habebit floris & viriditatis, Id quod *cellit o-*
tam verum comperimus, ut qui hæreseos flamma sunt *mnēs.*
ambusti putent, instar monstri cuiusdam, quod sæmi-
na Philosophum, Virgo vicerit tyrannū. Sed hi perpē-
dunt naturam, non pendunt gratiā, Gratia, gratia po-
luit

*Gratia su-
perat na-
turam.*

fuit nostram Catharinam supra naturam, tam alte, ut quacun- que inspicimus Catholici, tam multum stupeamus Christi, quam nihil Adami. Vbiq; Christus in Catharina lucet, sed nunquam clarius quam cum tyranni contempserit illecebras. Cum enim Maxentius videret, nec carcere, nec tormentis profici quicquam, ultimam expeditissimamq; illecebrarum viam putavit ineundam. Nam quicquid habebat aut solium splendoris, aut regnum honoris, aut imperium potestatis, aut ipse sui, id totum præfert & offert virgini, si cadens adoraret Solem, Lunam, reliquasq; nugas, quas antiquitas superstitionis crimine deuincta consecrauit. Sed quam stultè, ô Maxenti? quæ contemnit tormenta, putas illectum iri illecebris? in luce est gratiæ, quid curat tenebras naturæ, spectat Christum, cur te timeret tyrannum? exue superstitionem, exue stultitiam, exue furorem, exue id, quicquid menti tuæ caliginem erroris effudit: Christum indue, tuorumq; scelerum veniam supplex cum Catharina ora & exora. Quid horror aut furentem ad mediocritatem, aut belluam ad rationem? parat tormentum tyrannus, & quam non potest de viua, eam de mortua cogitat referre victoriam, sed frustra cogitat. Nam rota vindex è cælo rupta & eiecta in aërem, quatuor millia ex face gentili- um exstinguit, Porphyrium militum præfectum confirmat, milites ducentos & Maxentij vxorem conuertit. Conuertit tantum? etiam coronat. Nam quæ dies fuit vltima superstitionis, illa illis prima erat aternæ gloriæ, professis Christum, ut ore, fauente Catharina; sic sanguine, furente Maxentio. Si in suos furit, in Catharinam quid? mortem intentat, & mortem gladij, non quod tyrannus, maius quid non potuit, sed quod Christus hoc genere mortis voluit, ut tyranno quid sæuitiæ, & virgini quid puritatis fuit, apertissime ostenderetur. Ergo Dei virgo, obiectis ceruicibus, lata has vltimas edit voces: Bone Iesu, gloria

ria

ria virginum, corona martyrum, lito iam tibi pro amore tuo, amorem meum: accipe à me hoc quod solum possum, & solum vellem amare. Amor hic quidem est meus, ut è me; tuus, ut in te: sed melior sane tuus, quàm meus, quia ex me tantum est, ut sit amor naturæ, ex te, ut sit diuinus amor, & amor gratiæ. Amo, quid possum grandius facere? amo, quid debeo melius facere? Iesum amo, amo Christum Iesum: & quod amo, offero tibi, primum & vltimum non tam ad meam, quàm ad tuam gloriam. Quid hîc, auditores, mirer primum, constantiam in facto? an submissionem in dicto? an in vtroque Deum? Tyrannum contemnit, quia vitam non curat; non curat vitam, quia amat Deum; non ut ipsa hinc fructum, sed ut Deus inde libet gloriam.

Pulchra certe hic doctrina, & haud scio an longe pulcherrima de amore Dei, & propter Deum. Plurimi enim, in quibus virtutis species, & umbra non parua, amant quidem Deum, non Deo, sed sibi. Volunt scire, ut sciantur; amare, ut amentur; laudare, ut laudentur; submittere se, ut efferantur; mori mortem corporis, ut viuant vitam cæli: ita ut gloriam Dei dum obtendant, suam solam quærant: Percunctare hos, velint relinquere cum Abrahamo patriam; annuent propter terram promissionis; seruiant etiam cum Iacob Labano, sed certè ut potiantur Rachaele. Christo se miscent, in nuptiis quidem, non apud Herodem; in monte Thabor, non apud crucem. Quid crucem? Hic vel negant ter cum Petro, vel eum Apostolis fugiunt. Qui perseuerent, seq; potius Deo, quàm Deum sibi ament, paucos (Aud.) inueneritis, Marias, Ioannes, Catharinas. Quare cum Catharina amarit, non ut vulgus: Deus huiusmodi amorem signo non vulgari, & viuæ ad consolationem, & mortuæ ad miraculum, remuneratus est. Nam ut ostenderet Deus, candorem amoris, effecit vi qua potest omnia, ut pro sanguine lacteus

Inconstantes qui,

lacteus

lacteus quidam candor ex vulnere efflueret sacrum-
que corpus in montem Synai angelico ministerio
honorificentissimè collocaretur. Tantumne? & viuæ
concessit Christus, vt quicquid quisque oraret se per
Catharinam id exoraret. Magnum istud priuilegium,
vt feminæ, inquam, magnum, vt amantis non magnū:
siquidem cum Deus hominem pendat voluntatis mo-
mento, tantumque ille huic tribuat facultatis, quan-
tum hic illi amoris: meritò certè Catharina accepit
multum quæ multum amauit. Quid hic finiam?
Quemadmodum ab amore tuo incepimus, sic in amo-
re tuo desinemus Catharina, rogabimusque vt quo
amoris priuilegio gaudes è cælo, eo vtatis in hoc ho-
die loco, nobisque exores à Deo omnipotente, vt qui
est parens huius Collegij, teque annuo hoc honore co-
lit, Illustrissimus Princeps Martinus, Dominus noster
clementissimus, is vertentibus sæpe annis, hunc tuum
diem possit videre atque colere, vt que studia, quæ
huius hinc liberalitate stant, quicquid stant; sic flo-
reant, vt optimus princeps possit ex hoc collegio in
hoc suæ liberalitatis & pietatis domicilio, illum me-
tere fructum, quem seuit Ecclesiæ, & Ecclesiæ sperat.
Vos autem quicumque adestis, Auditores, pro vestra
in Remp. pietate istud consentientibus vocibus, &
mentibus, mecum Deum per Catharinam orate.
Quid dico orate? Exorate potius. Nam Diua quic-
quid orat, ex Priuilegio exorat. *Dixi.*

*Apostro.
ad Cath.*

ROBERTI TURNERI

ORATIO III. IN LAUDEM PHILIPPI

Regis Hispaniarum, habita

Duaci.

SI diuinum numen hoc me sibi munere obligare
voluisset, vt quicquid conceptis verbis peterem,
id re consequi liceret, optarem non quod stultè
Midas, vt omnia, quæ sensibus vsurparem, in aurum
michi